

בארץ ישראל נעולות בפני פליטי השואה, בהתאם למדיניות הנלווה של ה"ספר הלבן". גם אותם פליטים שהצליחו לברוח מהחיה הנאצית, ועלו לאניות והעפילו לארץ, לאותה ארץ מובטחת שבה היתה להם התקוה היחידה להשאיר בחיים, גם הם גורשו ממנה בחרפה על ידי הצי הבריטי שערך מצור על חופי הארץ, וכך הגענו לאסון של האניה "סטרומה" שגורשה על ידי הבריטים מחופי המולדת, כשעל סיפונה למעלה משמונה מאות פליטים, וטבעה במימי הים השחור על נוסעיה. פעולתם העויינת של הבריטים, עוררה את רוח המרד בלב הנוער העברי, שהחל להצטרף בהמוניו לתנועת המחתרת של הארגון הצבאי הלאומי (האצ"ל) ושל "לוחמי חרות ישראל" (לח"י). לח"י היה פלג שפרש מהאצ"ל לפני שנים מספר, תחת הנהגתו והשראתו של אברהם שטרן (המכונה יאיר) הי"ד, בגלל חילוקי דעות על דרך ניהולו של המרד. לח"י היה קיצוני יותר מהאצ"ל, הן בהשקפותיו והן במעשיו. אופייני לרוח שפעמה באנשי לח"י הוא ההימנען "חיילים אלמונים", שיר שחובר בידי אברהם שטרן, ואשר חלקו הראשון ובית נוסף מחלקו השני מצוטטים להלן.

חיילים אלמונים הננו, בלי מדים,

וסביבנו אימה וצלמות.

כולנו גוייסנו לכל החיים;

משורה משחרר רק המות.

בימים אדומים של פרעות ודמים,

בלילות השחורים של יאוש,

בערים, בכפרים את דגלנו נרים,

ועליו: הגנה וכיבוש!

לא גוייסנו בשוט כהמון עבדים,

כדי לשפוך בנכר את דמנו,

רצוננו: להיות לעולם בני-חורין!

חלומנו: למות בעד עמנו!

ואם אנחנו ניפול ברחובות, בבתים,

ויקברונו בלילה בלאט,

במקומנו יבואו אלפי אחרים

להגן ולשמור עדי עד.

ברוח שיר זה, ובדומים לו, חונכו ממיטב הנוער העברי, שלמדו להלחם ולהשליך את חייהם מנגד ובלבד להגיע לחופש ולדרור הנכסף עבור עמם העתיק והמדוכא זה אלפיים בשנה, וזה האתגר הגדול, המכונן, המעצב את דרכי החיים והמוסר.

דרכי מאיר ויורם נפרדות

בתוך מערבולת המעשים והאירועים של המלחמה הגדולה, בא גם שינוי מהפכני בחייו של מאיר, ודרכו נפרדה מדרכו של חברו יורם. עד לגיל הבר-מצוה, פסעו שניהם במסלול אחיד, היינו, שניהם למדו תורה באותה כיתה שבתלמוד-תורה "עץ-חיים", ושניהם בילו את חייהם ואת זמנם החופשי בצוותא ובידידות רבה. אולם, בה בשעה שחייו של יורם המשיכו לזרום ולהתפתח לאורך המסלול שתוכנן מראש עבורו על ידי הוריו, ולאחר שנה נוספת של לימודים ב"עץ-חיים" עבר ללימודי תיכון בסמינר, שעם סיומם היה צריך לעבור ללימודי ההנדסה בטכניון בחיפה, הרי בא הגורל ואחו בציצית ראשו של מאיר כבר בגיל הצעיר של שלוש-עשרה, וטלטל אותו טלטלה עזה, ששלחה אותו כנע ונד למקומות שונים ורחוקים, למאורעות ופעולות רבים ושונים שנסתיימו בהקרבת חייו, בגבורה עילאית ובאומץ ללא תקדים, על מזבח העם, כשהוא עודנו בגיל הצעיר של שמונה-עשרה שנה. במשך אותה תקופה רבת-פעלים של חמש שנים, עוד נפגשו לא אחת שני הידידים, כאשר מאיר היה בא לביקוריו מדי פעם בפעם לביתו בירושלים, (ועל אחת מהפגישות האלה סופר בפרק הקודם), וידידותם המשיכה להיות איתנה כמקודם, אולם חייהם כבר התנהלו על פסים שונים זה מזה ובמישור אחר.

הדבר החל בחורף של שנת תש"א, היינו, בסופה של שנת 1940. באותה שנה חלה ר' אליעזר, אביו של מאיר, את חליו האנוש, אשר כעבור כמהצית השנה הביאה אותו אלי קבר. למרות גילו הזקן, היה כבן שבעים, המשיך ר' אליעזר לעבוד כמעט עד לסוף ימיו, וכנהגו מימים ימימה, המשיך להקדיש את עתותיו הפנויים ללימודי התורה והתלמוד. עד לנפלו למשכב, השכים לקום בכל בוקר כדי ללכת לבית הכנסת לתפילה ואחר כך לעבודה, שנסתיימה לעת ערב. הוא הלך בקומה זקופה ובפנים מאירות, והזיקנה כמעט שלא ניכרה בו. גם אחרי שהמחלה פגעה בו, השתדל להתגבר עליה, ובעתות הביניים, כאשר מכאוביו רפו, המשיך ללכת לעבודה בעסקו. אולם, ימי חייו עלי אדמות, שהיו חיי עבודה ותורה ללא יוצא מהכלל, הלכו וקרבו לסיימם. הוא עוד הספיק ללמד את בן זקוניו, מאיר, להניח תפילין ולחוג את חגיגת הבר-מצוה שלו. ברם, זמן קצר לאחר מכן, נאלץ להכנס שנית לבית-החולים, ושם, בליל סגרירי של חודש טבת, כאשר בניו, בתו ואשתו עומדים מסביב

למטתו, פרחו נשמתו והוא שבק חיים לכל חי. במשך ימי מחלתו, למרות כאביו ויסוריו הרבים, לא התלונן אף פעם, וגם כאשר הוא מת, שכב בשקט ובשלווה, ורק דמעה אחת ניגרה מעיניו כאשר פרחו נשמתו וטהורה, ופניו המאירים קפאו לנצח. האם ראה ר' אליעזר באותו רגע של פרידת הנשמה את הגורל היעוד לבנו הצעיר והאהוב, ועל זה הדמעה? — לה' פתרוניכם.

זמן קצר לאחר מותו של אביו, החליט מאיר להפסיק את לימודיו בת"ת "עץ חיים", ולצאת לעבודה ולהטות שכמו ולעזור בפרנסת המשפחה. על אף העובדה שאמו המשיכה לעבוד בעסק שהשאיר אבא, כשאחיו הגדול עוזר על ידה, הרגיש מאיר שהעסק לא יוכל להחזיק מעמד זמן רב בהעדר אבא ז"ל, והוא גם לא רצה שאמו תעבוד מעל לכוחותיה. הוא החל, לכן, לעבוד בתחילה כנער שליח בבית מסחר, אולם עבודה זו לא סיפקה אותו, וכעבור זמן קצר, נסע למושבה רמתיים כדי לעבוד עבודת אדמה אצל איכר. למרות העבודה הקשה בשדות, שנמשכה משעות הבוקר המוקדמות ועד הערב, נראה שהעבודה החקלאית היתה לרוחו, כי בבואו הביתה לחופשות, היו פניו קורנות מאושר. ביחוד שמח כשהיה באפשרותו להביא אתו הביתה חצי שק תפוחי אדמה, שהאיכר הואיל לתת לו כשי לביתו. גם היחס אליו מצד האיכר היה הוגן ואדיב, והוא נתן למאיר מקום לינה בביתו, כאילו היה בן המשפחה.

עברה כשנה, ומאיר התחיל שוב להרגיש בליבו איזוה אי-שקט. הוא שמע על התפשטות הצבאות הגרמניים על פני אירופה כולה וגם על פני אפריקה הצפונית ועד לגבול מצרים. האויב הנאצי החל להתקרב לשערי הארץ. אחיו הגדול התנדב זה מכבר לצבא הבריטי. לאזניו של מאיר הגיעה גם השמועה על התארגנות פלוגות המחץ של הפלמ"ח. במצב זה, החליט שאינו יכול יותר להמשיך בעבודתו החקלאית השקטה, וכי עליו לעבור גם הכשרה צבאית. בתחילה עבר לקיבוץ נגבה, ומשם כעבור חודשים מספר, הצטרף לקיבוץ גבעת השלושה שליד פתח תקוה, מקום בו נתקבל לשורות הפלמ"ח.

למרות גילו הצעיר, למד את התורה הצבאית בשקידה רבה, ועבר את כל האימונים הגופניים והצבאיים, החל מהתגוששות פנים-אל-פנים, שהיה ומסעות, ועד ללימודי ותרגילי הנשק השונים. באחד הקורסים האלה, לימוד השימוש ברימוני יד, היה מדריכו לא אחר מאשר גדעון מרינוב, שכפי שסופר בפרק הקודם, היה אחד ממפקדי הפלמ"ח הראשונים. בסיסו הקבוע של גדעון היה בקיבוץ עין-חרוד, אולם מפעם לפעם נשלח ליחידות אחרות של הפלמ"ח כדי להדריך את החברים החדשים בשימוש בנשק חם. גדעון נתרשם מאד מכשרונו ומתפישתו המהירה של מאיר, ועל זה אנו קוראים באחד ממכתביו לידידיה:

ידידיה יקרה,
בוודאי תתפלא לשמוע שהיום נתקלתי בין החניכים החדשים של הפלמ"ח שנקראתי להדריך אותם בשימוש בנשק, בבחור מאיר, חברו הטוב של אחי יורם. חרף גילו הצעיר, מאיר הינו עלם כהלכה, רזין וממולח. קומתו הגבוהה, מבטו הפיקח ובטחונו העצמי מרשימים. משיחה שקיימתי אתו בערב אחד,

לאחר הארוחה, נתברר לי עד כמה שנון ועז רוח הבחור הזה. נראה לי שהעובדה שהוא נדד מביתו בגיל כה צעיר, לאחר מות אביו, ועבד בעבודה חקלאית, חישלה את גופו ואת רוחו ועשתהו לבלי חת. לדעתי, עתיד הבחור הזה עוד לחולל גדולות ונצורות. הוא דיבר גם בהערצה רבה עליך וסיפר לי כיצד הוא נתרשם עמוקות מהשיחה שקיימת עסחברה על הר הצופים, לפני שנים אחדות. למרות שלא יכול היה, כמובן, לזכור את פרטי הדברים שאמרת אז, הוא זכר שדברייך החדירו בנפשו אהבה וגאווה בעם ישראל וגם את הצורך החיוני להקדיש את כל מאמצינו לתקומתו של עמנו בארצנו הקדושה. עלי לציין, עם זאת, שעל אף התלהבותו ואופטימיותו, נסוכה על פניו איזו עצבות נסתרת, ומדי פעם מתגנב מבט נוגה בעיניו הצוחקות כרגיל. אין זה כי אם עובדת יתמותו בגיל רך וריחוקו מהבית השפיעו עליו השפעה עמוקה. ברם, הבעה עצובה זו היא חולפת, והוא משתדל לדכאה ובמקומה לתת מבע לחדות החיים הטבעה בדמו.

הארכת בדברים אלה עליו מפני שהוא באמת עשה עלי רושם עז. מחוץ לזה, הנני להודיעך שאני ומוסיה נוכל לבוא לפגישה הבאה שלנו שתתקיים רק בעוד שבועיים. אנו עסוקים מאד בתפקידינו, הגוזלים מאתנו את מרבית הזמן, כך שאין אפילו זמן להנפש. מובן שאנו ממלאים את תפקידינו בשמחה ובהתלהבות. אנא מסור דרישת-שלום חמה בשמי ובשם מוסיה לקורין ולכל החברים והחברות.

בציפיה לפגישתנו הבאה,

ובידידות רבה,

גדעון

במסגרת שירותו בפלמ"ח, נשלח מאיר גם לתקופה קצרה לשרת כנוטר בחיפה. במשך כל התקופה הזאת של השרות בפלמ"ח ובנוטרות, כשהיה מאיר בא הביתה לחופשה, היה ממעט לדבר על עיסוקיו הצבאיים, ורק פעם אחת סיפר לאחיו על האימונים היסודיים שהוא עבר בכל שטחי הלוחמה הפרטיזנית והקומנדו. עם היותו שבע רצון מפעילותו בפלמ"ח ובקיבוץ, נראה, בכל זאת, שאספקט אחד מהחיים בקיבוץ לא היה לגמרי לרוחו. כי באחת משיחותיו עם אחיו, התבטא שאינו שבע רצון ביותר מהמקלחת המשותפת... אין זאת, אלא שבועמק נפשו נשאר אמון על החיים הפרטיים, שבהם הוא גודל ונתחנך מילדותו.

כך עברו חודשים רבים, עד שביום בהיר אחד, מימי חודש פברואר 1944, הופיע מאיר בבית כשהוא לבוש במדי הצבא הבריטי, ועל כובעו וכתפו הסמל של חיל המהנדסים המלכותי. לשאלת אחיו לסיבת התגייסותו לצבא הבריטי, ענה מאיר כי הוא הרגיש שמהבולשת עוקבים אחר צעדיו, ולכן נאלץ לנקוט בצעד זה. זו היתה, כנראה, רק סיבה חלקית, והסיבה האמיתית לצעדו היתה רצונו לשתף את עצמו במאמץ הכולל להדברת החיה הנאצית, ולעזור לשוב במלחמתו, כפי שנראה להלן.

על מנת להתקבל לצבא הבריטי, הצהיר מאיר שהוא בן עשרים שנה, למרות

שגילו האמיתי היה אז רק שש-עשרה. הגדלת גילו זו שאיפשרה לו את ההתגייסות לצבא הבריטי, היא שהיתה בעוכריו כעבור שנים ספורות, כשהוא עמד בפני בית דין צבאי בריטי, שדן אותו באשמת השתתפות בפעולה צבאית של האצ"ל נגד השלטון הבריטי. כך הוא דרכו של גורל, וסופו מי ישרנו ?

בשנה הראשונה לשירותו בצבא, שירת במחנות שונים בארץ, בדרום ובצפון, ובחלק האחרון של השנה הועבר לשרות במחנה צבאי בריטי שלייד העיר ביירות שבלבנון. שנה זו, שנת 1944, היתה השנה שבה נתחדשו הפעולות של ארגוני המחתרת, ובעקבות הבגידה הבריטית שנמשכה ללא הפוגה, הוכרז המרד של האצ"ל נגד השלטון הבריטי. בהכרזה שפורסמה אז על ידי הארגון נאמר :

"אל העם העברי בציון :

אנו עומדים בשלב הסופי של מלחמת עולם זו. כיום עושה כל עם ועם את חשבונו הלאומי : מה הם נצחונותיו ומה הן אבדותיו ? באיזה דרך עליו ללכת, כדי להשיג את מטרתו ולמלא את יעודו ? מי הם ידידיו ומי אויביו ? מי הוא בעל ברית אמיתי ומי הוא הבוגד ? ומי ההולכים לקראת הקרב המכריע ?

עם ישראל חייב גם הוא לבחון את דרכו, לסקור את העבר ולהסיק מסקנות לעתיד, כי הרי השנים שחלפו הן האימות בקורותינו ; והשנים הבאות — המכריעות בדברי ימינו.

... שפת העובדות היא פשוטה ואיומה כאחת. הפסדנו במשך ארבע שנות המלחמה מליונים של טובי עמנו ; מיליונים אחרים עומדים בסכנת השמדה. וארץ-ישראל סגורה ומסוגרת, כי שולט בה שלטון בריטי, המגשים את הספר הלבן, והחותר לחיסול התקווה האחרונה של עמנו.

בני ישראל, נוער עברי !

אנו עומדים בשלב האחרון של המלחמה. אנו עומדים בפני ההכרעה ההיסטורית של גורלנו לדורות.

שביתת הנשק, אשר הוכרזה בראשית המלחמה, הופרה על ידי השלטון הבריטי. שליטי הארץ לא התחשבו לא בלואליות, לא בויתורים ולא בקרבנות ; הם הגשימו ומגשימים את מגמתם : חיסול הצינונות הממלכתית.

חלפו ארבע שנים וכל התקוות, אשר פעמו בלבותיכם בשנת 1939, נתבדו ללא זכר. מעמד בינלאומי לא ניתן לנו ; צבא עברי לא הוקם ; שערי ארץ-ישראל לא נפתחו. השלטון הבריטי השלים את בגידתו המחפירה באומה העברית, ואין כל יסוד מוסרי לקיומו בארץ-ישראל.

נסיק את המסקנות ללא חת. אין עוד שביתת נשק בין העם והנוער העברי לבין האדמיניסטרציה הבריטית בארץ-ישראל, המסגירה את אחינו בידי היטלר. מלחמה לעם בשלטון הזה, מלחמה עד הסוף. הסיק פת אחרים, המלחמה מלחמה זו תדרוש קרבנות רבים וקשים. אך נלך לקראתה מתוך הכרה, כי נאמנים אנו לאחינו אשר נשחטו ונשחטים, כי למענם הרינו נלחמים ולצוואתם במותם שמרנו אמונים".

לאחר פירוט הדרישות, שעיקרן הקמת ממשלה עברית וצבא עברי ופתיחת שערי הארץ לרווחה בפני פליטי השואה, מסיימת ההכרזה בפניה לעם :

"... הנוער הלוחם לא ירתע מפני קרבנות ויסורים, דם וסבל. הוא לא יכנע, ולא ינוח, כל עוד לא יחדש את ימינו כקדם, כל עוד לא יבטיח לעמנו מולדת, חרות, כבוד, לחם, צדק ומשפט. ואם עוזר תעזרו לו, הרי תחויינה עיניכם בקרוב בימינו בשיבת ציון ותקומת ישראל.
כה יתן וכה יוסיף לנו האלוהים".

בעקבות הכרזה זו, באו פעולות התקפה רבות על משרדי ממשלה שונים ומפקדות הבולשת הבריטית בירושלים, יפו וחיפה. מטרת הפעולות האלה היתה לזעזע את מוסדות השלטון ולפגוע ברכושו. ואמנם בנינו ממשלה רבים בהרסו ונשק רב הוחרם למחסני האצ"ל. מצד שני, ארגון הלח"י שם לו למטרה לפגוע גם באויבים עצמם, ומספר התנקשויות נערכו על ידם בחייו של מק-מייקל, הנציב העליון הבריטי בארץ, שהיה ידוע כעויין לענין הציוני והיה אחראי לגירושם של אניות המעפילים ולאסון "סטרומה". אולם נסיגות אלה לא הצליחו, ומק-מייקל עזב את הארץ מבלי שיד המחותרת תשיג אותו.

ואז, בנובמבר 1944, באה ההתנקשות בידי שליחי הלח"י בחייו של הלורד מויק, המיניסטר הבריטי לעניני המזרח התיכון, שהיה אחראי לסגירת שערי הארץ ולמדיניות האנטי-ציונית. ההתנקשות בחייו תוכננה בקפדנות רבה, ובוצעה בהצלחה ליד חוילתו של הלורד בקהיר, בידי שני שליחי של הלח"י, אליהו חכים ואליהו בית-צורי, שנשלחו מהארץ במיוחד למטרה זו. ההתנקשות הצליחה, והלורד מויק נפל מת משלושת כדוריו של חכים, שכולם פגעו בו, אולם שני הצעירים נתפשו בזמן נסיגתם. בעת המשפט נגדם, שנתקים בקהיר, נשא אליהו בית-צורי נאום מדיני ארוך ורבת-רושם, בו הוא גולל את כל פרשת הבגידה והדיכוי של הבריטים נגד עמם, שהיתה הגורם הישיר והעילה לפעולתם. בין היתר הוא אמר : "... הברי-טים רוצים שנשמור על חוקים, ברם עליהם אינו חל כל חוק. בירושלים מכה שוטר בריטי באמצע הרחוב ביהודי ומשאירו מת על המדרכה. האם זהו חוק ? שוטר בריטי יורה בלי הבחנה ברחובות תל-אביב — האם זהו חוק ? הקצין מורטון מתפרץ לתוך בית, רוצח את יאיר (הוא אברהם שטרן) כשהלה אינו מזויין, רוצחו בכוונה תחילה, כי הוא בא לבית עם ... אמבולנס — גם זה נקרא חוק בריטי ... בבתי הסוהר בארץ מענים הבריטים את לוחמי החופש הנופלים לידם — חוק בריטי הוא ... הבינונו כי האמצעי היחיד להלחם בשלטון המבוסס על האלימות הוא לענות בכוח על כוח".

חכים דיבר רק עשר דקות ואמר : "לא תרצח" הוא בשבילנו צו עליון, אולם לא היה כל אמצעי אחר להכריח את הבריטים להתחשב בזכויות העם היהודי. לורד מויק היה אשם ברצח מאות אלפי יהודים, אשם בגזילת מולדת ושדירת רכוש, וכשאין צדק החלטנו לקחת את הצדק בידינו ...". הוא חזר גם על דרישת קודמו שרק בית-דין בינלאומי רשאי לשפוט אותם.

בית המשפט המצרי, שהיה נתון להשפעתם של הבריטים, סירב לקבל דרישה זו, ובהשפעת הבריטים הוא גם הוציא את גזר דין המוות. נראה שחלק מהשופטים התנגד לפסק-דין חמור זה, וכי רק לאחר שהובטח להם שהשניים יקבלו חנינה, חתמו על גזר-הדין. אולם עברו כחדשיים ונתברר כי בהשפעת הבריטים בוטל גם הרעיון של החנינה, וביום 22.3.45 עלו השניים לגרדום, כשהם הולכים לקראתו בקומה זקופה ושירת "התקווה" בפיהם. ככה נוספו שני הרוגי-מלכות נוספים, שהערו את נפשם למות למען גאולת העם. קיברותיהם ניכרו סמוכים זה לזה בבית העלמין היהודי בקהיר שבמצרים, ויבוא היום בו עצמותיהם תועלינה בכבוד הראוי לקבורה במולדת. שלמען שחרורה הקריבו את עצמם.

הפעולות של האצ"ל ושל הלח"י הגיעו לאזניו של מאיר, והשפיעו עליו השפעה רבה. בעברו בשירותו ממקום למקום, נקלע פעם ליחידה שבה שירת גם עמיקם ברנס. השניים נפגשו, ועל אף העובדה שעמיקם היה קצין ומאיר רק חייל פשוט, הם הכירו זה את זה מקודם והיתה ידידות כנה ביניהם, ובאחת השיחות אמר מאיר לעמיקם:

"אתה יודע עמיקם, לבי אינו שלם עמדי כשאני שומע על כל הפעולות שאנשי האצ"ל והלח"י מבצעים למען המולדת, ואני עומד כאילו מן הצד. לפני שהתגייסתי לצבא הבריטי, הייתי בפלמ"ח ועברתי אימונים רבים. אולם, לצערי, הפלמ"ח אינו עושה לעת-עתה מאומה נגד שלטון הדיכוי. פרט לעזרה בהעפלה, וזה אינו מספיק. הייתי מצטרף בחפז לב לאצ"ל, ועוזר במיטב יכולתי במאבק נגד המשעבד. אולם, לצערי, אינני יודע איך להתקשר אתם."

מאיר לא ידע, כמובן, שעמיקם היה חבר באצ"ל זה מזמן, ומאידך גיסא, עמיקם לא רצה בשלב זה לגלות למאיר עובדה זו. היתה זו תקופה קצרה בלבד לאחר שהבריטים גרשו מהארץ 251 לוחמי מחתרת ועצורים מדיניים למחנה ריכוז באריתריאה, והיו שמועות שאנשי ה"הגנה" רדפו את מפקדי האצ"ל וחייליו. משום כך, נצטוו אנשי האצ"ל לנהוג בזהירות יתרה ולשמור ביתר השאיות על זהותם. אמנם מאיר היה מוכר לעמיקם כבחור ישר וטוב מזה שנים, וכחברו הטוב ביותר של יורם; אולם עמיקם לא רצה לקחת על עצמו את האחריות בענין זה. לבסוף הוא נזכר במשהו שנתן לו רעיון, והוא ענה למאיר:

"מאיר יקירי, אני מעריך מאד את נכונותך להגיש את שירותך לעם לפי מיטב יכולתך. לצערי אינני יכול כרגע להדריך אותך איך לעשות זאת. אולם עלה בי רעיון מסויים. בשבת תיערך סעודה חגיגית בבית הוריו של חברנו יעקב סילבר, בחיפה, לרגלי הולדת הבת—הנכדה. אשתו של יעקב, שושנה, שהיא כידוע לך אחותם של ידידיה ויורם, ילדה שלשום את הבת הבכורה, ולסעודה החגיגית בשבת הוזמנו, נוסף על בני המשפחה, גם כל חברי הקבוצה שלנו. יהיו שם כמה חברים חרשים שאתה לא מכיר אותם עדיין. מובן מאליו, שיורם, החבר הטוב שלך, יהיה נוכח שם ביחד עם בני המשפחה. לאחר הסעודה, לפנות ערב, אנו מקיימים פגישה של הקבוצה שלנו בביתו של יעקב, כדי לדון בנושא חשוב העומד על הפרק. אני מציע שתבוא אתי לסעודה החגיגית, ולאחר מכן, להיות נוכח בפגישתנו. יתכן

שלאחר הפגישה, כשנהיה בדרכנו חזרה לבסיס, אוכל לתת לך עצה טובה כיצד להגשים את שאיפותיך."

מאיר שהיה בחור נבון, הבין שאין עליו ללחוץ על פרטים לעת-עתה, וכי אם עמיקם מזמין אותו לפגישה, לבטח תצמח לו טובה מכך. מחוץ לזה, שמח להודמנות לפגוש שוב את חברו יורם, שמזה זמן רב לא ראהו פנים אל פנים, והוא רצה גם להשתתף בשמחתה של שושנה אחותו, אותה הוא הכיר משחרית נעוריו, מביקוריו בבית יורם. הוא קיבל, איפוא, את הצעתו של עמיקם בשמחה גלויה, וביקש ממנו לספר לו מהנשמע אצל החברים הותיקים של הקבוצה, אותם הוא לא ראה מזמן, וכן פרטים על החברים החדשים. התפתחה ביניהם שיחה נעימה, ובמרצתה סיפר לו עמיקם, בין היתר, על האושר הרב שנפל בחלקו ובחלק אשתו, תמר, בנן הנחמד, בועז, שנולד להם לפני שלוש שנים ואשר גדל והתפתח להפליא. אשתו, תמר, תבוא בטח לחגיגה בחיפה, ואת הבן היא תשאיר אצל הוריה. אשר לקורין, הרי היא בהריון זה מספר חדשים, וספק אם היא תוכל לבוא. אבל יש לשער שהיא תשתדל בכל זאת לבוא עם ידידיה במכונית של אביה. קשה להאמין שהיא תסכים להיעדר משמחת גיסתה, והיא בוודאי תעשה את כל המאמצים על מנת לבוא. זה בנוגע לחברים הותיקים שאותם מאיר הכיר. לאחר מכן, המשיך עמיקם וסיפר לו על החברים שהוא טרם הכירם, ונתן תיאור קצר של כל אחד ואחד מהם, החל מארנון וסמדר וכלה בגדעון ומוסיה. כשהגיע לגדעון, גילה לו מאיר שהוא כבר הכירו מקודם, מהזמן שהוא היה בפלמ"ח, וכי גדעון היה גם במשך זמן קצר מדריכו בשימוש ברימוני-יד, במסגרת אימוניו בפלמ"ח.

הם המשיכו עוד לשוחח ביניהם בנעימות שעה קלה, ואחרי שקבעו את המועד המדויק לצאתם לחיפה, הם נפרדו, ומאיר הלך לישון באהליו, כשהוא מלא ציפיה לפגישות המשמחות בשבת.